

מחסני הריקון וההמכלה בנמלי חיפה ואשדוד מאופיינים בעיקר בשטחם הגדול: שטח המחסן במסוף העורפי של נמל חיפה משתרע על פני 15,000 מ² ושטח המחסן המרכזי בנמל אשדוד הוא בגודל של 10,000 מ² כאשר בשעות הפעילות פתוחים, בדרך כלל, שישה עד שמונה משערי.

— מתברר, שבשני הנמלים אין סידורי אבטחה נאותים במחסנים, שימנעו כניסת אלו שלא הורשו לכך, ולא הותקנו אמצעי בקרה, שבאמצעותם ניתן לאבטח ולקיים מעקב שוטף במגזרים ובשערים, שיגבירו בצורה משמעותית את שלימות הטובין המאוחסנים בהם. כתשובתה ציינה הרשות שלדעתה סדרי האבטחה במחסני ריקון והמכלה בנמלי חיפה ואשדוד עונים על הצרכים, אולם, לדעת הביקורת מאחר שמדובר בסדרי אבטחה ושמירה על רכוש יש מקום לבחינה מחדש של עמדת הרשות בנושא.

לצורך אבטחת המטענים לאחר שעות העבודה, הותקנו בשערי המחסנים הפעילים בנמל אשדוד מערכות אזעקה, ובמגזרים הדורשים עריכת ביקורת סדירה נקבעו שעוני נוכחות, ועל העוסקים בסיוור ובאבטחה לחתום בשעות ובמועדים שנקבעו בנהלים.

— במחסנים לריקון והמכלה בנמל חיפה לא הותקנו מערכות אזעקה ושעוני בקרה, כפי שהופעלו בנמל אשדוד. כתוצאה מכך קיימת אפשרות לפריצות וגניבות מהמחסנים בנמל, לדוגמה: בתחילת נובמבר 1985, התגלה שארעה פריצה למחסן של המסוף העורפי; נפרצו גדר המסוף והמנעולים של אחד השערים, והפורצים חדרו לתא הבטחון, שבו מאוחסנים חפצים בעלי ערך גבוה, בלא שנתגלו על ידי אנשי האבטחה. התקנת מערכות אזעקה ואמצעי התרעה נוספים היה בהם כדי למנוע חלק מהפריצות למחסני הנמל. כתשובתה הודיעה הרשות כי החלה לטפל ברכישת מערכות אזעקה ומיגון עבור המחסנים לריקון והמכלה שבנמל חיפה.

מבין השירותים החשובים, הניתנים על ידי הנמלים לציבור לקוחותיהם, יש שירות של אחסון טובין המגיעים באניות או המיועדים ליצוא, לקראת הוצאתם מהנמל או הטענתם על האניות. חשיבות רבה נודעת לאחסון ולשמירה נאותים, כדי שאיתור הסחורה והוצאתה מהמחסנים ייעשו במהירות ובשלימות.

ממצאי הביקורת העלו ליקויים הנוגעים בעיקר לנושאים הבאים: הסכמים וסדרי עבודה במחסנים; טיפול בחומרים מסוכנים; גביית דמי חכירה עבור שטחים במחסנים וסדרי האבטחה בהם.

על הנהלת רשות הנמלים לפעול לתיקון הליקויים כדי לייעל את סדרי העבודה ואת השירות הניתן ללקוחותיה.

ממצאי מעקב

מחלקות תפעול בנמלים

דו"ח שנתי 34, עמ' 606

הביקורת בנושא "מחלקות תפעול בנמלים", נערכה בחודשים מאי – נובמבר 1983, ופורסמה בדו"ח השנתי 34 של מבקר המדינה, עמ' 606.

הביקורת התייחסה בעיקר לנושאים אלה: תנאי העסקה של עובדי התפעול בנמלי חיפה ואשדוד; ארגון העבודה וכוח אדם במחלקות תפעול; שכר עידוד.

בדצמבר 1985 ערך משרד מבקר המדינה מעקב, כדי לבדוק, באיזו מידה תוקנו הליקויים שהועלו בדו"ח מבקר המדינה.

אלה ממצאי המעקב:

תנאי העסקה

1. בנמלי חיפה ואשדוד, רשות הנמלים (להלן – הרשות) משלמת עדיין למפעילי ציוד מיכני בעבור חצי שעת עבודה נוספת ביום, בגין הכנת כלי תפעול לעבודה, בלי שהרשות עמדה על כך שהתייצבות העובדים בפועל תהיה אכן מחצית השעה לפני תחילת המשמרת.
2. נקבעו כבר נהלים לדיווח על תקלות המתרחשות במהלך העבודה בכלי תפעול בנמלים, וכן נהלים לתיקון ולהחלפה של כלים, כל זאת כדי למנוע נטישתם ברציפים, כפי שהיה בעת הביקורת הקודמת. המעקב העלה שלא נוטשים עוד כלים, כבעבר.
3. הרשות עדיין לא החילה על עובדיה את חוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963, בשינויים המתחייבים ממבנה הרשות, כפי שדרש מבקר המדינה. השיפוט המשמעתית נעשה עדיין באמצעות ועדות בירורים בנמלים, הפועלות מכוח הסכמי עבודה קיבוציים. בנמל אשדוד סמכות ההכרעה בערר על החלטה של ועדת בירורים בנמל, היא בידי מנהל הנמל. בנמל חיפה סמכות ההכרעה בעררים כאמור, היא בידי מועצת הפועלים.

ארגון העבודה וכוח אדם בתפעול

1. 70 מעובדי התפעול בנמל אשדוד, המוגבלים מבחינה רפואית, עדיין מועסקים בעבודות עזר שונות, לעומת 200 מוגבלים שהועסקו בנמל זה בעבודות עזר בעת הביקורת.
2. עדיין לא יושמו בנמל חיפה תפישות ארגוניות חדשות. דבר זה מונע הנהגת סידור עבודה ממוחשב, כמקובל בנמל אשדוד מ-1979, ומתן אפשרות שווה לכל עובדי התפעול להשיג פרמיה מירבית.
3. זכות היתר שהייתה למפעילים ותיקים בנמל אשדוד לעבוד באופן בלעדי על כלים שהיקו פרמיה גבוהה בוטלה בינואר 1984 והונהג בתפקידים אלה סבב בין העובדים.
4. בתחילת 1985 שופרה מערכת הרישום והדיווח על עבודתם של עובדי התפעול בנמל אשדוד והוחל ברישום ממוחשב של נוכחות העובדים ויומני העבודה, דבר האמור להבטיח רישום ובקרה על נוכחות העובדים ועל עבודתם, וחישוב תקין של הפרמיות המגיעות להם.
5. הביקורת הקודמת העלתה שנציגי יבואני הרכב עסקו ביחד עם צוותי הנמל בפריקת כלי רכב מהאניות ובהסעתם לחניונים, והרשות שילמה לעובדיה פרמיות גבוהות כאילו נעשתה הפריקה על ידי צוותי הנמל בלבד. ב-1984 קבעו הרשות וסוכני האניות סדרים חדשים לפריקת כלי הרכב מן האניות והעברתם לחניונים: בהסדר נקבע, שנציגי היבואן יעסקו בהכנת כלי הרכב לפריקה מהאניות, אולם הם יועברו לחניונים בידי עובדי התפעול של הנמל. כתוצאה מהסדר זה קטנו הפרמיות ששולמו לעובדי הנמל לרמה סבירה.
6. פריקת כולי עץ בנמל חיפה נעשית בידי עובדי הנמל בלבד, ואין מעסיקים בכך עוד קבלנים פרטיים כבעבר.

שכר עידוד

1. הרשות פעלה להקטנת הפרמיות הבלתי סבירות ששילמה לעובדיה, ושעליהן התריעה הביקורת:
- (א) בדצמבר 1983 נחתם הסכם עבודה חדש בין הרשות לבין העובדים, ולפיו צומצם התקן של צוותי התפעול בכמה מסוגי המטענים. כן הוגדלו מכסות העבודה בכמה סוגי

מטענים, ובמיוחד המכסה למטענים הנישאים על גבי משטחים. לדוגמה, מכסת המשטחים להטענת פרי הדר, הוגדלה ב-30% בקירוב.

(ב) ב-1984 הותאמו מכסות העבודה בנמלים לשינויים שחלו בעקבות השימוש בציוד החדש שנרכש לניטול מטענים בצובר (טעינה ופריקה של מטענים בתפוזרת).

2. שיטות שכר העידוד לגבי עובדי התפעול אינן כוללות עדיין מרכיבי טיב, ולכן אין עדיין בפרמיות המשולמות לעובדים על פי תפוקות, התייחסות לאיכות השירות ולנוקים הנגרמים למטענים בתהליכי הניטול בנמל.

נכסי רשות הנמלים **דו"ח שנתי 34, עמ' 612**

הביקורת בנושא "נכסי רשות הנמלים", נערכה במחצית הראשונה של 1983 ופורסמה בדו"ח השנתי 34 של מבקר המדינה, עמ' 612.

הביקורת שפורסמה בדו"ח השנתי 34 התייחסה בעיקר לנושאים אלה: רישום נכסי הרשות במאזן; רישום הנכסים והפיקוח עליהם, ועל הפעלתם.

בדצמבר 1985 ערך משרד מבקר המדינה מעקב, שתכליתו לבדוק באיזו מידה תוקנו הליקויים שהועלו בדו"ח מבקר המדינה.

אלה ממצאי המעקב:

רישום הנכסים והפיקוח עליהם

1. בנמלי חיפה ואשדוד מנוהלים כבר כרטיסים לרישום מקרקעין ומבנים, אולם עדיין אין הם מוחזקים באוגדנים בהתאם לנוהל המקרקעין של הרשות; גם לא הוכנו מפות של הנמלים עליהן מסומנים גושים וחלקות, מבנים, כבישים, מסילות ברזל וכו'. אי-ביצוע פעולות אלה פוגם באפשרויות הרשות לפקח על שלימות נכסיה.

2. בעקבות הביקורת הונהג בנמל חיפה, בדומה לנמל אשדוד, מעקב אחר עבודת הציוד המופעל בנמל בהסתמך על דו"חות צריכת הדלק. בנמל אילת נעשה גם רישום של זמן עבודת הכלים. אין רישום כזה בנמל חיפה כנדרש.

3. טרם נעשה טיפול מונע לשמירת הכלים שהוצאו מכלל שימוש, לבל יתבלו לגמרי, וכדי שניתן יהיה לתקנם או למוכרם.

4. במשרד הראשי של הרשות ממשיכים לרשום בקובץ הנכסים רק פריטים שנקנו בתקציב הפיתוח. נכסים אחרים, הנקנים על חשבון התקציב הרגיל, אף בערך נכסי גבוה, עדיין נרשמים כהוצאות שוטפות ואינם נרשמים בקובץ הנכסים. משמעות הדבר שקובץ הנכסים אינו כולל את כל נכסי הרשות.

5. המידע המועבר מהנמלים אל המשרד הראשי, על תנועת נכסי הרשות בין הנמלים ובהם טרקטורים, מלגות ועגורנים, לצורך רישומם בקובץ הנכסים שברשות, אינו נעשה עדיין על גבי הטפסים הסטנדרדיים, אינו מוגש במועדים קבועים ולא תמיד כולל את כל הפרטים הדרושים. כתוצאה מכך אין לרשות שליטה ומידע מלאים על מקומם של נכסיה.

6. בעקבות הביקורת סומו מרבית הנכסים בנמלים, במספר זיהוי. אולם מספרי הזיהוי של הנכסים בקובץ הנכסים של הרשות, אינם תואמים את מספרי הזיהוי שנקבעו להם בנמלים.

7. בנמלים חיפה ואשדוד נערכה ספירת מצאי של כל הנכסים, לאחרונה בשנת הכספים 1983, ועל פיה עודכנו הרישומים בנמלים. בשנת 1984 לא נערכה ספירת מצאי.